

gebeuren grof en fijn, de tanden kunnen lang zijn en kort, ze kunnen een bepaald rythme hebben enz. Met dit betrekkelijk primitieve, maar wonderlijk gevoelige procédé brengt hij in deze mouw een tintelend leven, een leven eigen aan de wol.

Men ziet, voor een Gobelin is het voor de uitdrukking van de stof duizendmaal gunstiger te woekeren met de mogelijkheden van de weeftechniek dan deze door overdaad van voorhanden kleuren te reduceeren tot een functie van den tweeden rang. De gewezen stof ontvangt haar rijkdom minder van veel kleuren en schilderachtige kwaliteiten dan door typische weeftechnische mogelijkheden, het krachtig fijn en gevoelig badden, het werken met ingebrachte ketting; het gebruik van zijde, soms van zilverdraad en gouddraad; het aanbrengen van verschillende kleur in passé en halve passé; van dikke en dunne contour, van verschillend gekleurde contour, de juiste schikking van motieven en kleurvlakken over het tapijt. Door al deze dingen wordt de rijkdom en levendigheid van de stof bevorderd.

De kern van ons betoog is dus dat vereenvoudiging van de kleur en het typisch weeftechnische hand in hand gaan. De moderne ontwerper of de moderne cartonniër hebben dit wel te bedenken wanneer zij zich aan de moeizame arbeid zetten die leidt tot de schepping van een Gobelin.

Door de vereenvoudiging van de kleur komt men van zelf tot het badden of, zooals Göbel zegt: tot den grondslag van de heele structuur van het Gobelin."

Göbel komt in zijn boek over het Gobelin tot dezelfde uitspraak, die mij de praktijk bracht. Hij zegt n.l. over de *hâchure*: In ihnen verkörpert sich das künstlerisch und technisch wichtigste Prinzip der Bildwirkerei. Es ist vielleicht ein Charakteristikum dasz Frühzeit und Spätzeit die Schraffentechnik nicht benutzen, sondern in Nachahmung der Malerei mit neben einander gesetzten Farbenflecken operieren (Mozaikmethode) mit dem verlassen der Schraffentechnik stirbt die Bildwirkerei.

Ook stelt Göbel de waarschijnlijkheid vast van de miniatuur als aanleiding van baddering of *hâchure*. Verder vinden we nog bij denzelfden schrijver deze uitspraak: de *hâchure* is 't eigenste woord van den wever, hierin is zijn beste kunnen gelegen tijdens den bloeitijd, hij moest noodgedwongen de baddertechniek in uiterste consequentie dóórvoeren, wilde hij de gewenschte werking bereiken.

Hiermede hoop ik iets van deze buitengewoon schoone en boeiende materie te hebben duidelijk gemaakt; in ieder geval hoop ik interesse gewekt te hebben voor een handwerk dat door en door vervallen en misbruikt is en dat voor een groot gedeelte in onbruik is geraakt en nu de eerste moeilijke schreden doet naar de herleving. Wil deze herleving zich doorzetten, dan is voor alles noodig technische ervaring en inzicht, dan is het beter uit te gaan van de juiste basis; bij het ontwerpen den arbeid in de stof vóór zich te zien;